

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angst

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angst", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angst*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 175. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091534288.pdf>
(tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angst

Som nævnt peger S.K. selv tilbage på tider, der var mindre ambitiøse på menneskets vegne (og i en anden forstand selvfølgelig *mere* ambitiøse, jf den tidligere citerede skelnen mellem at gøre store fordringer til sig selv, eller til menneskene og deres beundring (77)). Men ved sin mistillid til de »store tanker« og ved sin afsløring af, at disse bygger på fortiede og formummede forudsætninger - ligesom ved sin generelle afsløring af, at den menneskelige tilværelse er gennemtrængt af angst - peger S.K. samtidig fremad mod senere og niere skeptiske strømninger. Det er nemt at se, at *Begrebet Angest*, trods alle forskelle, peger frem mod Freuds psykoanalyse. Hvor det hos S.K. er den fortrængte ånd - og i sidste instans: den manglende tro på Gud, der fremkalder angsten, er det hos Freud den fortrængte seksualitet. Selvom S.K. og Freud finder sandheden i modsatte retninger, er de enige om, at mennesker er utilbøjelige til at erkende den. Og selv om sandheden hos S.K. måske umiddelbart kan forekomme mange mere tiltalende end sandheden hos Freud, så er sandheden også hos S.K. forbundet med en betydelig grad af illusionsløshed, fordi åndens og troens vilkår er hårde. Nogle vil nok mene, at troen hos S.K. i sig selv er en illusion, men under alle omstændigheder indebærer vejen frem til den, at illusioner skal gennemskues, at noget, der ser positivt ud, skal erkendes som »en løgnagtig Opfindelse, som den menneskelige Fordærvelse opsminker« (142).